

Checklista – identifiera riskerna

I de allmänna råden till AFS 1998:1 Belastningsergonomi finns en checklista med 17 frågor som hjälper att identifiera eventuella riskkällor i arbetet som kan medföra besvär i muskler och leder. Här följer frågor om belastningsfaktorer. Lyssna också på arbetstagarens upplevelse av arbetet.

1. **Är golvet/underlaget:**
  - a. ojämnt, sluttande, halt eller stumt?
  - b. finns trösklar, nivåskillnader eller andra hinder?
2. **Är arbetsredskap och övriga anordningar olämpligt utformade eller dåligt inställda för arbetstagaren och arbetsuppgiften?**
3. **Saknas tillräckligt utrymme för arbetsrörelser och arbetsmaterial?**
4. **Är arbetsstolen dåligt utformad eller dåligt inställd?**
5. **Saknas vid stående arbete möjlighet att sitta och vila?**
6. **Innebär arbetet långvarigt sittande?**
7. **Är arbetshöjden dåligt anpassad till arbetsuppgift och kroppsstorlek?**
8. **Är synförhållandena dåligt anpassade till arbetets synkrav så att de leder till påfrestande arbetsställningar?**
9. **Utförs långvarigt eller återkommande arbete då ryggen är:**
  - a. böjd framåt, bakåt eller åt sidan?
  - b. vriden?
10. **Hålls nacken upprepat eller långvarigt:**
  - a. böjd framåt, bakåt eller åt sidan?
  - b. vriden?
  - c. samtidigt böjd och vriden?
11. **Förekommer långvarigt eller återkommande arbete med framåt- eller utåtförd icke understödd arm eller arbete ovanför axelhöjd?**
12. **Förekommer upprepat arbete i underarm och hand med:**
  - a. vridrörelser?
  - b. kraftgrepp?
  - c. obekväma handgrepp?
  - d. tangenter eller knappsatser?
  - e. stora precisionskrav?

13. Utförs tröttande benarbete:

- a. upprepade uppstigningar på pall, steg eller dylikt?
- b. upprepade hopp, långvarigt huksittande eller knästående?
- c. används det ena benet oftare som "stödben"?
- d. med pedaler?

14. Sker manuella lyft? Beakta faktorer som:

- a. hur ofta lyften sker,
- b. bördans vikt,
- c. hantering utanför underarmsavstånd,
- d. hantering under knähöjd,
- e. hantering över axelhöjd,
- f. bördans greppbarhet,
- g. krav på precision i lyftet,
- h. personförflyttningar.

15. Sker upprepat, långvarigt eller obekvämt bärande, skjutande eller dragande av bördor?

16. Utförs långvarigt eller återkommande arbete:

- a. med upprepning av samma arbetsrörelser?
- b. med upprepning av samma arbetsrörelser utanför bekvämt räckavstånd?
Beakta faktorer som vikt och greppbarhet på arbetsobjekt och verktyg.

17. Saknas tekniska hjälpmedel som kan underlätta arbetet?

Väg även in dessa faktorer:

- Finns det tidsfaktorer, såsom arbetspassens längd, fördelningen av raster och pauser, arbetscykeltider m. m. som förstärker inverkan av någon av riskfaktorerna i 1–17?
- Är möjligheterna att påverka uppläggning och genomförande av det egna arbetet för små?
- Utförs arbetet under tidspress eller medför det negativ stress?
- Innebär arbetet ovanliga eller oväntade situationer?
- Förstärker kyla, värme, drag, buller och dylikt inverkan av någon av faktorerna 1–17?
- Förekommer negativ inverkan av stötar, skakningar eller vibrationer?
- Saknar arbetstagaren tillräcklig kunskap som är av betydelse i sammanhanget?

Gör en sammanfattande bedömning där riskfaktorerna tas upp efter allvarlighetsgrad, och vidta därefter åtgärder.